

Extraktivt våld och urfolks koppling till mark

KRISTINA SEHLIN MACNEIL är filosofie doktor i etnologi och verksam som forskare vid Vaartoe – Centrum för samisk forskning, Umeå universitet. Hon disputerade 2017 på avhandlingen *Extractive Violence on Indigenous Country: Sami and Aboriginal Views on Conflicts and Power Relations with Extractive Industries*.

NIILA INGA är renskötare i Laevas čearru, tidigare förbundsordförande vid Sámiid Riikkasearvi (Svenska samernas riksförbund, SSR) och ordförande i Laevas čearru.

INLEDNING

Denna artikel är en omarbetad version av en presentation som hölls av författarna vid konferensen *La Responsabilité de Protéger. Écologie et Dignité* (The responsibility to protect. Ecology and dignity) vid Université Laval i Quebec i början av oktober 2017. Kristina Sehlin MacNeil och Niila Inga lärde känna varandra som forskare och forskningsdeltagare under Kristinas avhandlingsarbete, vilket avslutades i februari 2017. De har sedan dess inbjudits att tala tillsammans vid en rad olika konferenser. Detta är deras första gemensamma publikation, samt den första artikeln på svenska som behandlar Sehlin MacNeils resultat från hennes avhandling *Extractive Violence on Indigenous Country* (2017), där hon med utgång i begreppet ”Extraktivt våld” diskuterar om urfolks perspektiv på marken och på kopplingen mellan människa och mark.

S amerna är inte enbart erkända som Sveriges urfolk, utan även som ett *folk* i svensk grundlag sedan 2011 (Hansen och Olsen 2006; Reimer-son 2015: 21). Detta kan jämföras med Australien, där urfolken (aboriginska folk och Torres Strait islander-folk) inte ens omnämns i Australiens konstitution (Constitutional Recognition 2019; Maddison 2013). Där har under senare år pågått en landsomfattande och mycket omstridd kampanj för att förändra detta, kampanjen – som nu har avslutats – gick under namnet Recognise och målet var en förändring i konstitutionen för inkludering av Australiens första invånare (Langton 2012; Recognise 2019). Många företrädare för de Australiska urfolken har stigit fram och kritiserat den påkostade kampanjen eftersom de upplevde den som ytterligare ett försök att sopa de verkligt brännande frågorna, om rättigheter till marken och självstyre, under mattan (Se exempelvis Liddle 2015b). 1982 hävdade Eddie

*Betespaus under flytt längst österut i vår/höstlanden, Kiruna skymtar längst bort. December 2018
Foto: Niila Inga.*

Koiki Mabo, en man från Meriamfolket vars marker är på ön Mer utanför staten Queenslands kust, sina markrättigheter i det legendariska rättsfallet Mabo vs. Queensland. Tio år senare dömde Australiens högsta domstol till Mabos fördel vilket upphävde terra nullius-doktrinen som sedan 1700-talet stipulerat att Australien var "ingens land" när engelsmännen anlände (Reynolds 2003: 11).

Eddie Koiki Mabo ska ha sagt att han ville frigöra inte enbart urfolken utan även de vita australierna. Enligt honom levde kolonistörerna fängslade i en livslögn då de kunde se urfolken men ändå hävdade att de inte var där (SBS On Demand 2012). Vad gäller situationen för samer i Sverige finns, förutom erkännanden som urfolk och som ett folk i svensk grundlag, även Sametinget, inrättat 1993, samt sedan år 2000 en svensk ratificering av Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (där samerna ingår) och Europeiska språkstadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (Lantto och Mörkenstam 2015: 148; Pietikäinen et al. 2010: 16–17). Det ter sig således som att samers och Australiska urfolks situationer borde vara dramatiskt olika då kolonisation har skett på olika sätt på dessa platser och de politiska utvecklingarna varit olika. Men sett till en annan aspekt av kolonialism, som kan kallas den utvinningsdrivna ideologin, (Loomba (2015: 21) uttrycker det som att resurser ska utvinnas ur kolonierna för att berika "moderlandet" – i fallet Sverige kanske mer "moderstanen" eller "moderregionen") tycks situationen för samer och Australiska urfolk snarare mycket lik.

Extractive Violence eller extraktivt våld på svenska, definieras som: "A type of direct violence against nature and/or people and animals that is caused by ex-

tractivism and that primarily affects peoples closely connected to land. Extractive violence requires a deep spiritual connection to Country" (Sehlin MacNeil 2017: 23). Med andra ord innebär detta en form av direkt våld riktat mot naturen och/eller människor och djur som orsakas av utvinningsaktiviteter och som framför allt påverkar människor med nära koppling till marken. En "nära koppling" till marken ska här förstås som en mångfacetterad koppling som bygger på förhållningssätt, språk och kommunikation, kunskap, andlighet, praktiska aspekter – så som hållbarhet – och rättigheter. Ett exempel som kan illustrera en sådan nära eller djup koppling mellan människor och deras marker är Adnyamathanha-folkets *Muda*.

Adnyamathanha-folket är ett av Australiens urfolk och hemmahörande i och omkring bergskedjan Flinders Ranges i södra Australien, deras språk är Yura Ngwarla och Muda är begreppet som beskriver kopplingen mellan Adnyamathanha *yuras* (människor) och deras *yarta* (mark) (Marsh 2010: 123). Muda är en slags karta över hur en människa ska leva sitt liv, tillsammans med marken. Marsh (2010: 124) beskriver: "Muda är den unika spirituella länken mellan Adnyamathanha *yuras* och *yarta* och kulturella resurser. Muda är ett sätt att bära kunskap och förståelse som överförs från generation till generation. Det härstammar från och utmärks genom träd, klippiga utsprång, flodbäddar eller källor eller andra icke-mänskliga formationer eller fenomen, men det kan även vara kunskap om väderfenomen eller om djurs beteenden." [Vår översättning].

Extraktivt våld på urfolks marker – vilket i svensk kontext innebär på samisk mark - utgör således inte enbart ett våld mot naturen, utan innebär även ett våld

Fjällvinter: Betande renar på fjället våren 2019, i hjärtat av Laevas. Foto: Niila Inga.

mot människorna som på flera olika sätt har en nära, stark och djup koppling till marken (Sehlin MacNeil 2017). Rensköttande samer, i den del av Sápmi som ligger inom Sveriges gränser, har enligt svensk rennäringslag rätt att bruka landområden för renbete (även i viss utsträckning för jakt och fiske), detta grundas på urminnes hävd (Allard 2015: 44–45). Trots att renskötselrätten enligt lagstiftningen uppbärs av den samiska befolkningen, och således är en kollektiv rättighet, måste samer vara medlemmar i samebyar för att vara rensköttare (Allard 2015: 56–59). Det finns idag 51 samebyar i Sverige, en första version av denna uppdelning gjordes redan i slutet 1800-talet efter förslag av den så kallade Lappkommittén, gränsdragningen mellan byarna gjordes dock av länsstyrelserna, och det

har sedan dess endast gjorts mindre förändringar (Lantto 2011: 41–44).

De rättigheter som rensköttande samer har att förhålla sig till återfinns inom rennäringslagen och hanteras av länsstyrelserna i de relevanta länen (Brännström 2017: 99). I praktiken innebär detta att samer måste ha renar för att kunna nyttja sina traditionella marker (Löf 2014: 47). I förlängningen hänger alltså kopplingen till marken – de delar av kopplingen som baseras på att kunna befinna sig på och leva med sina marker – på renen. Niila Inga, rensköttare i Laevas *čearru*, uttrycker det som att ”det är renen som är rättighetsbäranden”.

När då traditionell renskötsel hotas i och med olika former av extraktivet våld – bland annat utvinningsindustriens framfart och annan markanvändning, i vissa

fall även turism – samt klimatförändringar, hotas också renskötarnas koppling till marken.

EXTRAKTIVT VÅLD SOM BEGREPP

Extraktivt våld definieras som en form av direkt våld (Sehlin MacNeil 2017). Detta kan förstås i en kontext tillsammans med andra former av våld, exempelvis kulturellt och strukturellt våld (Galtung 1990; 1969). Fredsforskaren Johan Galtung har introducerat en modell, känd som Galtungs våldstriangel, där strukturellt, kulturellt och direkt våld samspelar. Direkt våld utgörs av fysiskt eller psykosocialt våld som skadar kroppen; strukturellt våld är skadliga och diskriminerande samhällsstrukturer; och kulturellt våld utgörs av kultur, attityder och idéer i ett samhälle, som underbygger och legitimerar strukturellt och direkt våld (Galtung och Fischer 2013).

Galtungs definition av våld är: ”avoidable insults to basic human needs lowering the real level of needs satisfaction (far) below what is potentially possible” (Galtung och Fischer 2013: 43). Han har med andra ord skapat en bred definition av vad våld är och kan vara och detta har väckt både motstånd och medhåll inom forskarvärlden (se exempelvis Boulding 1977; Dilts 2012; Walker 2004). Trots det är Galtungs våldstriangel en etablerad modell och framför allt konceptet strukturellt våld är välkänt och användningen av det som analysverktyg utbredd (Ramsbotham, Woodhouse och Miall 2011). Det är även främst konceptet strukturellt våld som har kritiserats då en del forskare ansett att det är för brett. Både strukturellt och kulturellt våld kallas ibland osynliga former av våld, detta är även kärnan i kri-

tiken. Vissa anser att en bred definition av våld gör våldet omöjligt att urskilja (Bufacchi 2005). Barnett (2008: 78) skriver att det strukturella våldets funktion är att framhäva de negativa konsekvenserna av ojämn makt- och resursfördelning och att förstå dessa som mycket destruktiva sociala processer som går att undvika, men han kritiserar samtidigt att Galtung inte har fastställt hur dessa ska undvikas utan att han lämnat de frågorna öppna: ”Galtung leaves open the question of pathways to redistribute power and resources”.

Vad gäller extraktivt våld, en typ av våld som i stor utsträckning påverkar urfolk, är en bred definition av vad våld är och kan vara nödvändig. Det innebär att det kan finnas plats för urfolks perspektiv, så som ovan nämnda Muda eller samisk koppling till marken. Med en snävare definition av våld, exempelvis den som Dewey (1980: 246 citerad i Bufacchi 2005: 195) erbjuder – fysisk kraft som slår fel – finns inget utrymme för urfolks perspektiv. Dewey (1980: 246 citerad i Bufacchi 2005: 195) skriver: ”When the dynamite charge blows up human being instead of rocks, when its outcome is waste instead of production, destruction instead of construction, we call it not energy or power but violence”. Dewey beskriver tydligt hur en ekonomiskt tillväxtorienterad kultur med utvinningsideologi ser på våld – våld sker inte om marken skadas, det beskrivs då som produktion och konstruktion, som tillväxt – något som är positivt. Våld sker endast om människor skadas.

Men hur blir det då om våld mot marken innebär att människor skadas även om de inte sprängs i bitar? Kan våldet mot marken fortfarande beskrivas som produktivt och konstruktivt då?

Om de stenar som sprängs – en handling som Dewey likställer med produk-

tion, konstruktion, energi och kraft – förkroppsligar liv, familjer, lagar, ansvar och kulturarv? (Marsh 2010: 124; Liddle 2015a). Reid (Reid och Taylor 2011) som är Kokatha (ett urfolk i södra Australien) beskriver hur hans äldre släktingar blev fysiskt sjuka och fick bland annat njursvikt, diabetes och hypertoni efter att ett gruvbolag byggde en serviceväg som förstörde Kokatha-folkets totem, ödlemannen som kunde ses i topografin. Reid (Reid and Taylor 2011: 20) beskriver hur hans folks världsbild och spirituella koppling till marken säger dem att de blir sjuka om deras heliga platser förstörs, eftersom det skadar kopplingen mellan folket och deras marker.

Att urfolks perspektiv sällan får utrymme när de ställs mot utvinningsindustrierna är välkänt (Howlett et al. 2011; Lawrence 2014; O’Faircheallaigh 2016; Sehlin MacNeil 2019). Men hur urfolkens perspektiv förstås av utvinningsaktörer, även när de får utrymme, är mindre känt – vår erfarenhet är att urfolks perspektiv och mångfacetterade kopplingar till marken ofta förminskas eller ignoreras i möten med utvinningsaktörer. Istället framträder ett samspel mellan kulturellt, strukturellt och extraktivet våld riktat mot urfolken i situationer där markintrång, i form av utvinningsaktiviteter, sker på urfolks marker (Sehlin MacNeil 2015; Sehlin MacNeil 2017).

ATT LEVA MED MARKEN

För de flesta samer har renen enorm betydelse. Alla delar av djuret används och renen är central för samisk historia, samhälle och kultur. Som tidigare nämnts är renen och renskötseln också nära kopplade till frågor om samisk tillgång till

mark och rättigheter till vissa traditionella områden (Löf 2014: 47).

Det finns en årscykel inom renskötseln som löper med årstiderna. Renskötseln skiljer sig både lokalt och regionalt eftersom olika samebyar befinner sig i olika klimatzoner. Fjällsamebyar och skogssamebyar praktiserar också renskötsel på lite olika sätt. Trots det finns ett gemensamt mål för alla renskötare och alla samebyar: att se till att renen har tillgång till tillräckliga betesmarker med bästa möjliga bete inom de olika samebyarnas renbetesområden. Renarna vandrar fritt och följer de naturliga årstidsväxlingarna, renskötaren följer renarna och säkerställer att de har det bra. De är därför beroende av naturliga betesmarker vilket också är en del av traditionen och kulturen inom renskötseln, renen ska få vandra fritt och livnära sig på det naturen tillhandahåller.

Ingen renskötare vill stängsla in sina djur och utfodra dem med konstgjord föda annat än i nödfall när naturbetet inte finns tillgängligt av olika orsaker. Under vintertid äter de framför allt renlav och hänglav men tillgången till dessa begränsas av snömängden (Horstkotte 2013: 16). Renen behöver således kunna flytta från betesmark till betesmark beroende på årstider och betets tillgänglighet. Utvinningsindustrierna framfart, så som gruvdrift, vindparker, skogsbruk, vattenkraft och turism och den infrastruktur som de kräver, har inneburit stora störningar och fått svåra konsekvenser för renskötseln. En del renskötare tvingas idag flytta sina renar med lastbil för att kunna säkerställa djurens säkerhet, eftersom de behöver korsat trafikerade vägar, sjöar som inte längre fryser eller järnvägar, men också på grund av att rastbeten längs flyttlederna förstörts av exploatörer av olika slag.

I Laevas c̄earru, en utav de 51 samebyar

Fjällvinter: Vändning av västkanten våren 2019 i närheten av Kebnekaise. Foto: Niila Inga.

som finns i Sverige, och som är belägen i Kirunaområdet, har några renskötare under extrema vintrar, när det naturliga bettet är otillgängligt, tvingats hålla sina renar i hägn för att kunna säkerställa att de inte svälter ihjäl. Detta är en nödgård som inträffar under extremvintrar, men extrema säsonger blir allt vanligare och renarna får allt svårare att hitta mat på vintern. Det är heller inte unikt för Leavas čearru, i stort sett alla samebyar drabbas av liknande problematik. Klimatförändringar innebär mer extrema väderförhållanden samt oförutsägbara och snabba växlingar, exempelvis att renlaven, som renen vanligtvis kommer åt genom att sparka bort snö, täcks under is på grund av att det regnar på vintern, då kan renen inte lukta sig till den. Eller att ex-

trem värme och torra under sommaren slår ut gräs och örter som renarna då äter, samt försämrar renens möjligheter till att återställa och bygga upp energidepåer inför den kommande vintern. Andra sätt att säkerställa att renarna får tillräckligt med mat är stödutfodra, något som många renskötare tvingas göra.

Niila Inga berättar dock att det både är väldigt kostsamt och skapar problem för renen vars matsmältningssystem inte är anpassat för fodret de då får eftersom det tillgängliga tillskotts fodret är av sommarskörd, samt att renarna lättare drabbas av sjukdomar när renskötarna måste hålla större mängder djur inhägnade under en längre period för att kunna utfodra dem.

För Laevas čearru är utvinningsindustriens negativa påverkan på renskötseln

mycket tydlig, samebyn har bland annat LKABs stora gruva på sina marker. Utöver de har de erfarenhet av skogsbruk, vindkraft, turism och infrastruktur som äter av de marker renen behöver för att kunna beta. Allt sammantaget blir enorma störningar och när klimatförändringar läggs till bilden framträder en komplex framtid för renskötelsen. Niila Inga förklarar att varje kvadratmeter mark är oerhört viktig om renskötelsen ska klara en anpassning till det nya klimatet. Dessa kvadratmeter är dock attraktiva även för utvinningsaktörer av många olika slag och renskötare har en diger uppgift framför sig i att upprätthålla sin livsföring samtidigt som de ska försöka bibehålla sina marker.

SLUTORD

Extraktivt våld, underbyggt av kulturellt och strukturellt våld, sker i asymmetriska maktrelationer eller konfliktsituationer. Dessa konflikter, som inbegriper urfolk, har sina rötter i koloniala strukturer och attityder. Där vinst-, tillväxt- och utvinningsdrivna ideologier är dominanta och där urfolks perspektiv på marken och på kopplingar mellan människa och mark, vanligtvis trivialiseras eller ignoreras (Sehlin MacNeil 2017). De senaste årens debatter om klimatförändringar har dock medfört att urfolkens kunskaper om och perspektiv på de marker de förvaltar fått mer utrymme, både medialt och politiskt.

För några år sedan intervjuades Noam Chomsky på Altnet (Rosenmann 2016) och sa då: "Den som inte lever under en sten vet att vi står inför en potentiell miljökatastrof och inte i en avlägsen framtid. Över hela världen är det urfolkssamhällena som försöker hålla oss tillbaka: First

Nations i Kanada, urfolk i Bolivia, aboriginer i Australien, stamfolk i Indien. Det är fenomenalt att över hela världen är det de som vi kallar "primitiva" som försöker rädda de av oss som vi kallar "upplysta" från total katastrof" [Vår översättning]. Det Chomsky uttryckte har viskats, talats och skrikits av urfolk under många års tid. Urfolks protester mot förstörelse av mark är oräkneliga och globala. Vissa är högljudda och synliga, andra tysta och strategiska, vissa är snabbt överspelade, andra håller på i årtal.

Chomskys uttalande får även stöd hos forskare som försökt att beskriva urfolks kulturer från icke-koloniala perspektiv, där ömsesidiga relationer mellan mänskliga och mark, som inte går ut på att äga, förstöra eller bemästra den, beskrivs som förmögna och intelligenta ekonomier (Gammage 2011; Broome 2010).

Konceptet extraktivt våld är användbart för att belysa de asymmetriska maktstrukturer som tenderar att osynliggöra urfolks perspektiv, när de ställs mot utvinningsindustrierna. Konceptet kräver dock en förståelse för de mångfacetterade kopplingar till mark som många urfolk har. Galtung (1969; 1990) visar, genom koncepten strukturellt och kulturellt våld, att våld inte alltid behöver fysiskt, tvärtom kan våld ha många olika former och uttryck.

Vi anser att det är viktigt att benämna och identifiera strukturellt, kulturellt och extraktivt våld som *våld*. Genom att visa hur extraktivt våld mot mark även kan vara ett slags våld mot människor och/eller djur finns kanske en större möjlighet för utvinningsaktörer att förstå de allvarliga konsekvenser som utvinningsindustrier och utvinningsideologier har för urfolk.

REFERENSER

- Allard, Christina, 2015. *Renskötselrätt i nordisk be-lysnings*. Göteborg/Stockholm: Makadam Förlag.
- Barnett, Jon., 2008. "Peace and Development: Towards a New Synthesis", i *Journal of Peace Research* vol. 45, no. 1: 75–89.
- Boulding, Kenneth E., 1977. "Twelve Friendly Quarrels with Johan Galtung", i *Journal of Peace Research* vol. 14, no. 1: 75–86.
- Broome, Richard, 2010. *Aboriginal Australians: A History Since 1788*. Fourth edition. Crows Nest, Australia: Allen & Unwin.
- Brännström, Malin 2017. *Skogsbruk och renskötsel på samma mark: En rättsvetenskaplig studie av äganderätten och renskötselrätten*. Umeå: Doktorsavhandling, Skrifter från Juridiska institutionen vid Umeå universitet, 35.
- Bufacchi, Vittorio, 2005. "Two Concepts of Violence", i *Political Studies Review* vol. 3: 193–204.
- Constitutional Recognition, 2019. Australian Government Department of the Prime Minister and Cabinet. <https://www.pmc.gov.au/indigenous-affairs/constitutional-recognition> (Accessed 20 juni 2019).
- Dilts, Andrew, 2012. "Revisiting Johan Galtung's Concept of Structural Violence", i *New Political Science* 34 (2): 191–194.
- Galtung, Johan, 1969. "Violence, Peace, and Peace Research", i *Journal of Peace Research* 6(3): 167–191.
- Galtung, Johan 1990. "Cultural Violence", i *Journal of Peace Research* 27(3): 291–305.
- Galtung, Johan & Fischer, Dietrich, 2013. *Johan Galtung Pioneer of Peace Research*. Heidelberg/New York/Dordrecht/London: Springer.
- Gammage, Bill, 2011. *The Biggest Estate on Earth. How Aborigines Made Australia*. Crows Nest, Australia: Allen & Unwin.
- Hansen, Lars Ivar & Olsen, Bjørnar, 2006. *Samer-nas historia fram till 1750*. Stockholm: Liber.
- Horstkotte, Tim, 2013. *Contested Landscapes: Social-Ecological Interactions Between Forestry and Reindeer Husbandry*. Doctoral dissertation. Umeå: Umeå universitet.
- Howlett, Catherine; Seini, Monica; McCallum, Diana & Natalie Osborne, 2011. "Neoliberalism, Mineral Development and Indigenous People: a framework for analysis.", i *Australian Geographer* 42(3): 309–323.
- Langton, Marcia, 2012. "Indigenous exceptionalism and the constitutional 'race power'". Address given at the Melbourne Writers Festival, Federation Square, Melbourne, 26 August.
- Lantto, Patrik, 2012. *Lappväsendet: Tillämpningen av svensk samepolitik 1885–1971*. Umeå: Umeå University, Centre for Sami Research.
- Lantto, Patrik & Mörkenstam, Ulf. 2015. "Action, Organisation and Confrontation: Strategies of the Sámi Movement in Sweden during the Twentieth Century", i Mikkel Berg-Nordlie; Jo Saglie & Ann Sullivan (eds.). *Indigenous Politics: Institutions, Representation, Mobilisation*. United Kingdom: ECPR Press, 135, 163.
- Lawrence, Rebecca.2014. "Internal colonisation and Indigenous resource sovereignty: wind power developments on traditional Saami lands", i *Environment and Planning D: Society and Space* 2: 10361053.
- Liddle, Catherine, 2015a. Why a connection to country is so important to Aboriginal communities. NITV. 22 October. <http://www.sbs.com.au/nitv/article/2015/10/22/why-connection-country-so-important-aboriginal-communities> (Accessed 27 April 2018).
- Liddle, Celeste, 2015b. 87% of Indigenous people do not agree on recognition. You'd know if you listened", *The Guardian*. 19 June 2015. <https://www.theguardian.com/commentis-free/2015/jun/19/87-of-indigenous-people-do-not-agree-on-recognition-you-d-know-if-you-listened> (Accessed 26 June 2019).
- Loomba, Ania. 2015. *Colonialism/Postcolonialism Third Edition*. London and New York: Routledge.
- Löf, Annette, 2014. *Challenging Adaptability. Analysing the Governance of Reindeer Husbandry in Sweden*. Umeå: Umeå University, Department of Political Science.
- Maddison, Sarah, 2013. "Indigenous identity, 'authenticity' and the structural violence of settler colonialism", i *Identities*, 20:3, 288–303, DOI: 10.1080/1070289X.2013.806267.
- Marsh, Jillian, 2010. *A Critical Analysis of Decision-making Protocols used in Approving a Commercial Mining License for the Beverley Uranium Mine in Adnyamathanha Country: Toward Effective Indigenous Participation in Caring for Cultural Resources*. PhD thesis, Department of Geographical and Environmental Studies, University of Adelaide.

- O'Faircheallaigh, Ciaran, 2016. *Negotiations in the Indigenous World: Aboriginal Peoples and the Extractive Industry in Australia and Canada*. New York: Routledge.
- Pietikäinen, Sari; Huss, Leena; Laihiala-Kankainen, Sirkka, Aikio-Puoskari, Ulla & Lane, Pia, 2010. "Regulating Multilingualism in the North Calotte: The Case of Kven, Meänkieli and Sámi Languages", i *Acta Borealia*, 27:1, 1–23.
- Ramsbotham, Oliver, Woodhouse, Tom & Miall, Hugh, 2011. *Contemporary Conflict Resolution*. 3rd Edition. Cambridge: Polity Press.
- Recognise, 2019. <http://www.recognise.org.au/index.html> (Accessed 20 juni 2019).
- Reid, John Binda & Taylor, Kerry, 2011. "Indigenous Mind: A Framework for Culturally Safe Indigenous Health Research and Practice", i *Aboriginal and Islander Health Worker Journal* 35(4): 19–21.
- Reimerson, Elsa, 2015. *Nature, Culture, Rights: Exploring Space for Indigenous Agency in Protected Area Discourses*. PhD thesis, Umeå University.
- Reynolds, Henry, 2003. *The Law of the Land Third Edition*. Camberwell, Australia: Penguin Books.
- Rosenmann, Alexandra, 2016. *Chomsky: America Is on the Decline: Guess Who's to Blame?* Alternet. <https://www.alternet.org/culture/chomsky-america-decline-guess-whos-blame> (Accessed April 27 2018).
- SBS On Demand. 2012. First Australians Season 1 Episode 7 – We Are No Longer Shadows. <https://www.sbs.com.au/ondemand/video/11723331504/first-australians-we-are-no-longer-shadows> (Accessed June 26 2019).
- Sehlin MacNeil, Kristina, 2019. "Undermining the resource ground: Extractive violence on Laevas and Adnyamathanha land", i E. Gunilla Almered Olsson and Pernille Gooch (eds), *Natural Resource Conflicts and Sustainable Development*. Routledge, pp. 99–113.
- Sehlin MacNeil, Kristina, 2017. *Extractive Violence on Indigenous Country: Sami and Aboriginal Views on Conflicts and Power Relations with Extractive Industries*. PhD thesis, Umeå University.
- Sehlin MacNeil, Kristina, 2015. "Shafted. A Case of Cultural and Structural Violence in the Power Relations Between a Sami Community and a Mining Company in Northern Sweden. *Ethnologia Scandinavica*, i *A Journal for Nordic Ethnology* 45: 73–88.
- Walker, Polly O., 2004. "Decolonizing Conflict Resolution: Addressing the Ontological Violence of Westernization", i *The American Indian Quarterly* 28(3&4): 527–549.

SUMMARY

Extractive violence and Indigenous connections to land

(*Extraktivet våld och urfolks koppling till mark*)

Extractive violence on Indigenous peoples' lands is not only a violation against nature but also a violation against Indigenous peoples who experience close connection to land. This paper explores how Australian Aboriginal people and reindeer herding Sámi in Sweden connect with their lands and how these connections are threatened by extractivism. Extractive activities cause destruction of reindeer grazing lands and interrupts reindeer migratory patterns. The reindeer is the backbone of Sámi history, culture and society and is the foundation for language and traditional Sámi livelihoods. Reindeer herding Sámi communities in Sweden depend on the reindeer to exercise their rights to land, as the rights are connected to reindeer grazing. In Australia, where Indigenous peoples can be awarded certain land rights through Native Title, they are nonetheless still fighting to become recognized in the Australian constitution. Many Indigenous Australians also desperately work to save sacred sites from destruction due to extractivism. This creates complex dynamics between connection to land, rights and extractivism on Indigenous lands.

Keywords: Aboriginal, Australia, Connection to land, Extractive violence, Sámi.

*Kristina Sehlin MacNeil, PhD, Researcher at Vaartoe – Centre for Sami Research, Umeå University, Sweden.
Niila Inga, Reindeer herder, Laevas iearru.*